

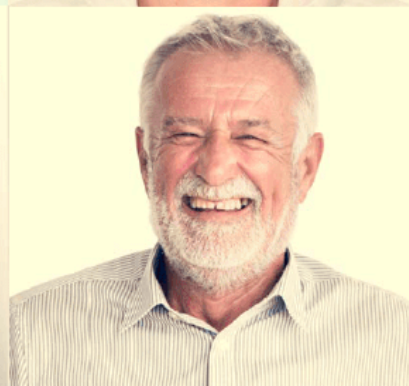

kbo-pcob
voor senioren van
vandaag en morgen

Manifest voor een seniorvriendelijke gemeente Westland

**AANBEVELINGEN KBO-PCOB AAN POLITIEKE PARTIJEN
VOOR DE GEMEENTERAADSVERKIEZINGEN VAN 2022**

*+ Plus: hoe scoort uw gemeente
op seniorvriendelijkheid?*

Inhoud

(Voor)waarden.....	3
Politiek dichtbij.....	3
Mensen centraal, niet de regels	4
Speerpunt 1: Mobiliteit en verkeersveiligheid	5
Speerpunt 2: Voldoende inkomen voor ouderen.....	6
Lokaal armoedebelid.....	6
Speerpunt 3: Ouderenwerkloosheid omlaag.....	7
Speerpunt 4: Toegankelijke openbare ruimte	8
Speerpunt 5: Welzijn en Zorg	9
Goede ouderenzorg.....	9
Samenspel tussen hulpverleners.....	10
Speerpunt 6: Passend en betaalbaar wonen	11
Speerpunt 7: Een veilige gemeente	12
Speerpunt 8: Digitalisering zonder uitsluiting	13
Speerpunt 9: Aandacht voor zingeving	14
Over KBO-PCOB	16

(Voor)waarden

Politiek dichtbij

Gemeenten hebben er de afgelopen jaren steeds meer taken bij gekregen, die ze naar eigen inzicht mogen uitvoeren. Denk aan zorg, participatie en de fysieke leefomgeving. Dit legt een grote verantwoordelijkheid bij raadsleden en bestuurders. KBO-PCOB wil daarom politiek dichtbij mensen. Politici die weten wat er speelt en rekening houden met sociale belangen, niet alleen met rendement.

Nu gaat dat nog niet altijd goed. Veel senioren vertellen ons dat ze zich onvoldoende gehoord voelen. Dat gevoel is niet anders dan bij andere inwoners, maar ouderen hebben daarbij ook specifieke belangen. Zij hebben iets zinnigs te vertellen en willen blijven meedoen in de samenleving. Afdelingen van KBO en PCOB geven deze ouderen een stem en zijn een goede gesprekspartner voor bestuurders, raadsleden en maatschappelijke organisaties.

KBO-PCOB heeft **drie algemene aanbevelingen** voor elke lokale bestuurder:

1. Zorg dat u de wereld van senioren kent en dat senioren zich (weer) in de politiek kunnen herkennen.
2. Streef naar een leeftijdsvriendelijke gemeente.
Betrek senioren actief bij het maken en uitvoeren van seniorvriendelijk beleid.
3. Geef senioren een structurele plaats in advies- en overlegorganen.

Goed voorbeeld

Advies van de Denktank 60+ Noord-Netwerk Drenthe, 'Wat is een ouderenvriendelijke gemeente'.

In dit manifest geven we u specifieke voorwaarden en aanbevelingen. U kunt deze gebruiken als een **checklist voor de seniorvriendelijkheid** van uw gemeente. Om u te inspireren geven we u per speerpunt **goede voorbeelden** van gemeenten die er al werk van maken.

Veel senioren hebben het gevoel dat ze onvoldoende gehoord worden.

Mensen centraal, niet de regels

Uw inwoners moeten kunnen volgen en begrijpen wat uw gemeente doet en hoe deze het beleid uitvoert. Dat vraagt om klare taal en eenvoudige regels: helder uitgelegd en geschreven vanuit de vraag van inwoners zelf.

De communicatie vanuit de gemeente moet voor iedereen toegankelijk zijn. Niet alleen digitaal of schriftelijk, maar ook mondeling via loketten en telefoon. Dit is voor allerlei doelgroepen van belang.

Stel u daarom regelmatig de vraag: wat betekent een specifieke regeling voor iemand persoonlijk? Wanneer kom ik bijvoorbeeld in aanmerking voor

een Wmo-voorziening, zoals hulp en ondersteuning of woningaanpassingen? Hoe werkt dat, hoe regel ik dat en wat is mijn invloed daarop?

Persoonlijke aandacht is belangrijk. Laat de uitvoering van zorg en ondersteuning van ouderen niet vastlopen op bureaucratie zoals procedures, protocollen en ingewikkelde administratie.

Een seniorvriendelijke gemeente Westland:

Er is altijd een persoon die je te woord staat, bijvoorbeeld door middel van loketten,

Er zijn eenvoudige procedures, regels en criteria,

Een seniorvriendelijke gemeente weet de vrijwilligers- en welzijnsorganisaties te vinden en andersom. Seniorenorganisaties zijn een goede gesprekspartner,

Een seniorvriendelijke gemeente maakt deelname van senioren aan het verenigingsleven en activiteiten mogelijk, ook voor ouderen met een kleine portemonnee,

Een seniorvriendelijke gemeente neemt de wensen van ouderen, en niet het budget, als uitgangspunt voor beleid,

Een seniorvriendelijke gemeente betreft senioren bij eventuele noodzakelijke bezuinigingen zodat de leefbaarheid overeind blijft

Outreaching Werken: De gemeente Westland hanteert een werkmethode waarbij actief ingezet wordt op het leggen van contact met de doelgroep senioren..

Speerpunt 1

Mobiliteit en verkeersveiligheid

Een seniorvriendelijke gemeente Westland:

Zorgt voor toegankelijke en veilige wegen en voetpaden,

Houdt rekening met de diverse snelheden van diverse verkeersmodaliteiten,

Let bij (her-)inrichting van buurten en kruispunten op langzame voetgangers (denk aan rollators en scootmobielen),

Zorgt voor vervoer van deur tot deur,

Handhaaft bestaande openbaar vervoersvoorzieningen,

Maakt bussen en bushaltes toegankelijk en op loopafstand

Concreet punt betreffende F: Bushalte Maasdijk ter hoogte van het Maas trapptreden om de halte te bereiken weerhoud veel ouderen om het openbare vervoer te gebruiken. Alternatief: aanbrengen van een looppad naar de bushalte te verplaatsen naar het onderpad. Hierdoor halveert je het hoogteverschil tussen de bestaande trapptreden.

Speerpunt 2

Voldoende inkomen voor ouderen

De gemiddelde koopkracht van gepensioneerden is jarenlang, tijdens de economische crisis, achteruit gegaan.

Lokaal armoedebeleid

De gemiddelde koopkracht van gepensioneerden is jarenlang, tijdens de economische crisis, achteruit gegaan. Sinds kort is de achteruitgang tot stilstand gekomen, maar de achterstand is nog niet ingehaald. Het is goed om u dit te realiseren als u gaat begroten en budgetteren.

Persoonlijke financiële problemen zijn vooral groot bij senioren als er sprake is van hoge zorgkosten en woonlasten. De gemeente heeft veel mogelijkheden om armoedebeleid te voeren. Vanuit het Rijk is extra gemeentelijk budget beschikbaar voor senioren. Benut dit budget daarom ten volle.

Een seniorvriendelijke gemeente Westland:

Gaat met de seniorenorganisaties in overleg over inzet van het budget voor armoedebeleid onder senioren, met oog voor de verborgen armoede,

Heeft vrijstellingsregelingen bij haar tarieven voor mensen met de laagste inkomens,

Zorgt voor benutting van de bijzondere bijstand en houdt daarbij rekening met kwetsbare groepen ouderen en de stapeling van kosten,

Biedt compensatie aan mensen met een onvolledige AOW, zoals migrantenouderen of voormalige grensarbeiders en expats,

Zorgt voor één centraal en toegankelijk inkomens- en arbeidsloket, waar inwoners terecht kunnen voor informatie, ondersteuning en hulp. Denk hierbij onder meer aan de compensatiemogelijkheden voor zorgkosten

Communiceer pro-actief en bij herhaling welke regelingen bestaan voor inwoners met een laag inkomen. Dit met duidelijke rekenvoorbeelden.

Speerpunt 3

Ouderenwerkloosheid omlaag

Voldoende werk voor 50-plussers is nog belangrijker geworden sinds het verhogen van de pensioengerechtigde leeftijd. De algemene werkloosheid daalt momenteel, maar helaas nauwelijks onder langdurig werkloze 50-plussers.

Deze werklozen verdienen extra aandacht van de sociale dienst of uw lokale werkbedrijf (samenwerking sociale werkplaats en/of UWV). Ook werkzoekende niet-uitkeringsgerechtigde 50-plussers moeten bij uw gemeente terecht kunnen. Er blijft teveel talent en kennis onbenut.

Duurzame participatie van oudere werknemers vraagt niet alleen inzet van werknemers zelf, maar ook van werkgevers en van de overheid. Bij het inkoop- en vestigingsbeleid van de gemeente kunt u hier aandacht voor vragen.

Een seniorvriendelijke gemeente Westland:

Biedt intensieve persoonlijke dienstverlening voor 50-plussers met een bijstandsuitkering en werkt samen met het UWV om de re-integratie van oudere werkzoekenden te verbeteren,

Stimuleert bedrijven waarmee de gemeente zakendoet om senioren aan het werk te krijgen of houden door middel van bijvoorbeeld 'open hiring' (open werving)

Stimuleer en faciliteer vrijwilligerswerk samen met en voor verenigingen.

Goede voorbeelden

De gemeente Amsterdam intensiverde de dienstverlening aan werkzoekende 50-plussers.

De gemeente Den Haag doet een passend aanbod aan oudere ambtenaren.

Speerpunt 4

Toegankelijke openbare ruimte

De inrichting van de openbare ruimte is ook de verantwoordelijkheid van gemeentebesturen. Gemeenten spelen bijvoorbeeld een belangrijke rol in het terugdringen van het tekort aan openbaar toegankelijke toiletten, plaatsen van voldoende bankjes en zorgen voor ontmoetingsplekken in de wijken.

Een seniorvriendelijke gemeente Westland

Zorgt voor voldoende bankjes,

Zorgt voor voldoende openbare toiletvoorzieningen,

Zorgt voor voldoende ontmoetingsplekken in de wijk,

Zorgt voor voldoende groen dichtbij (mini-bosjes, parken, bomen) waardoor een gezonde leefomgeving ontstaat,

Zorgt voor de aanwezigheid van toegankelijke voorzieningen in de buurt van seniorenwoningen. Denk aan winkels en een medisch centrum. Maar ook aan een bushalte, brievenbus en geldautomaten,

Houdt ook dorpen op het platteland vitaal

Stimuleer en Faciliteer mobiele bankkantoren in alle dorpskernen van het Westland.

Speerpunt 5

Welzijn en Zorg

Goede ouderenzorg

Goede ouderenzorg betekent: goede kwaliteit, passend, betaalbaar en beschikbaar voor iedereen. Binnen de Wet maatschappelijk ondersteuning (Wmo) hebben we het dan over hulpmiddelen, huishoudelijke hulp, dagbesteding, (vervangende) mantelzorgondersteuning en cliëntondersteuning. Goede zorg betekent ook preventie, versterken van de kracht van senioren zelf, een integrale aanpak en persoonlijke aandacht.

Een seniorvriendelijke gemeente Westland:

Neemt de regie in de samenwerking op het gebied van wonen, zorg en welzijn. Zorgt dat de gemeentelijke afdelingen goed samenwerken,

Zet in op gezond ouder worden en investeert in attractieve laagdrempelige preventieprogramma's,

Zorgt voor voldoende ondersteuning: met keuzevrijheid voor senioren tussen zorgaanbieders en beschikbaar op redelijke fysieke afstand (ook in krimpregio's),

Zet de wensen van senioren voorop bij de vraag naar ondersteuning, niet de beschikbare budgetten of het aanbod van de zorgaanbieders,

Zorgt voor duidelijke informatie over de beschikbare Wmo-voorzieningen

Stop met het 'resultaatgericht' indiceren. Huishoudelijke hulp op basis van benodigde tijd conform het gestelde in eigen beleidsregels.

Samenspel tussen hulpverleners

De oudere die zorg en ondersteuning nodig heeft, mag er niet alleen voor staan. Dit vergt een goed samenspel tussen beroepskrachten, vrijwilligers, het eigen sociale netwerk en de mantelzorgers. De senior zelf houdt wel de regie. De gemeente moet zorgen voor oplossingen waarbij inwoners geen last hebben van 'schotten' tussen de verschillende wetten en bijbehorende budgetten in

het zorgstelsel (langdurige zorg, zorgverzekeraars en Wmo). Bij deze integrale aanpak moet de kwaliteit van leven voorop staan en niet het kostenaspect. Maatwerk moet mogelijk zijn. Daarbij is en blijft mantelzorg vrijwillig; het mag geen verplichting worden. Voorkom overbelasting van mantelzorgers om 'ontsporing' te voorkomen.

Een seniorvriendelijke gemeente Westland:

Zorgt dat de keukentafelgesprekken kwalitatief in orde zijn en niet een afvinklijst van vaardigheden,

Regelt onafhankelijke cliëntondersteuning. Vrijwilligers van de ouderenorganisaties kunnen hierbij worden benut,

Bevordert de samenwerking tussen de eerstelijnszorg en de informele zorg en geeft daarbij een centrale rol aan de wijkverpleegkundige,

Voorkomt zorgmijding bij haar inwoners,

Zorgt dat de oudere één aanspreekpunt heeft voor de zorg en ondersteuning, bijvoorbeeld in de vorm van een casemanager,

Zorgt dat het voorzieningenniveau na corona weer op sterkte komt,

Heeft oog voor de uitwerking van corona in het leven van mensen en zorgt voor goede ondersteuning

De keukentafel staat bij de cliënt thuis en daar hoort het gesprek met de cliënt, mantelzorger en onafhankelijke cliëntondersteuner ook plaats te vinden. Het is bij uitstek de mogelijkheid om 'achter de voordeur te komen' en te zien wat er echt nodig is om verantwoord langer thuis te kunnen wonen.

Goede voorbeelden

Horst aan de Maas wil mantelzorgers ontlasten. De gemeente heeft in 2017 onderzocht waar ondersteuning wenselijk is. Onder meer via een enquête op de Facebookpagina van de gemeente. Gevraagd werd wat mantelzorgers nodig hebben om de zorg voor hun naaste vol te houden. Ook doet de gemeente zelf suggesties, bijvoorbeeld door huishoudelijke hulp te bieden. Daarnaast worden er in het gemeentehuis bijeenkomsten georganiseerd.

De organisatie Mezzo geeft politieke partijen aanbevelingen over mantelzorg en lokaal beleid.

Speerpunt 6

Passend en betaalbaar wonen

Het aantal zelfstandig thuiswonende ouderen is gegroeid en zal blijven groeien, mede door de sluiting van verzorgingshuizen. Maak het daarom voor senioren mogelijk om daadwerkelijk langer thuis te kunnen wonen.

Daar zijn voldoende betaalbare en passende woningen voor senioren voor nodig, nu en in de toekomst. Deze woningen moeten levensloopbestendig zijn, of worden gemaakt.

Een seniorvriendelijke gemeente Westland:

Maakt een woon-zorgvisie met senioren,

Creëert een divers woningaanbod van tussenvormen voor senioren. Denk aan hofjes, aanleunwoningen, mantelzorgwoningen, meer-generatiewoningen, diverse woon-zorgcombinaties,

Geeft ruimte aan burgerinitiatieven voor alternatieve woonvormen, zoals collectief particulier ondernemerschap en woon- en zorgcoöperaties,

Creëert voldoende levensloopbestendige woningen in de sociale huursector,

Geeft particulieren de ruimte bij het bouwen van mantelzorgwoningen,

Gaat tijdig in gesprek met groepen ouderen over wonen in de toekomst (preventief) en biedt een woningscan aan,

Faciliteert betaalbare verduurzaming van woningen in bezit van senioren,

Benut domotica bij nieuwbouw en bestaande bouw, in afstemming met senioren/gebruikers zelf

Stimuleert en faciliteert woningruil waarbij ouderen van groot naar klein en jongeren van klein naar groot verhuizen.

Goede voorbeelden

De Wegwijzer prestatieafspraken wonen en zorg helpt bij het vinden van oplossingen voor het langer thuis wonen. Op www.zorgopdekaart.nl staan landelijk verzamelde gegevens per gemeente, per wijk en per huis over het aanbod en de vraag naar aanpasbare woningen.

Een veilige gemeente

Ouderen wonen het liefst in gewone woonwijken, maar maak deze wel veilig, toegankelijk en seniorvriendelijk.

Een zorgzame samenleving begint met veiligheid.

De tendens van langer thuis wonen vraagt dat we scherp moeten letten op de veiligheid van senioren. Hoe inbraak- en brandveilig zijn de woningen? Zijn er voldoende voorzieningen in de buurt, zodat senioren zich op hun gemak voelen en kunnen meedoen? Ouderen wonen het liefst in gewone woonwijken, maar maak deze wel veilig, toegankelijk en seniorvriendelijk. Door 'beschutting' van de wijk of het dorp, houden ouderen de regie over het eigen leven.

Goed voorbeeld

De gemeente Oldambt wil een veilige gemeente zijn, met aandacht voor alle groepen inwoners. In 2015 zijn bijvoorbeeld 5000 rookmelders opgehangen bij kwetsbare ouderen thuis.

Een seniorvriendelijke gemeente Westland:

Zorgt voor een integrale veiligheidsaanpak, waarbij is afgestemd tussen politie, brandweer en dienstverleners; zeker bij de preventie van en voorlichting over inbraak, diefstal, babbeltucs, cybercrime en brandgevaar,

Stimuleert de samenwerking met de doelgroep via de seniorenorganisaties op het gebied van veiligheid,

Geeft ouderen een rol in het veilig houden van de buurt, bijvoorbeeld bij wijkscouts of wijkapps,

Maakt het doen van aangifte eenvoudig en laagdrempelig en zorgt voor slachtofferhulp,

Zorgt voor een wijkagent in elke wijk,

Zorgt voor een heldere aanpak op het gebied van voorkómen, signalering, melden en interveniëren bij ouderenmishandeling en ontspoorde mantelzorg,

Zorgt dat de meldpunten Veilig Thuis bekend zijn,

Zorgt voor goede onderlinge samenwerking met andere hulpverleners

Bespreekt bij het keukentafelgesprek het punt veiligheid in en rond het huis. Doet concrete voorstellen op het punt van veiligheid/risicobeheersing.

Digitalisering zonder uitsluiting

Senioren willen volwaardig aan onze digitale samenleving kunnen deelnemen.

KBO-PCOB vindt dat algemene diensten voor iedereen toegankelijk moeten blijven, met of zonder computer. Digitalisering kan een positieve invloed hebben op de kwaliteit van onze samenleving en op het leven van ouderen. Tegelijkertijd moet voorkomen worden dat senioren door deze ontwikkelingen uitgesloten worden en dat hun zelfredzaamheid afneemt.

Goed voorbeeld

De gemeente Ede heeft veel geregeld voor senioren. Ede heeft bemande loketten waar je terecht kunt voor allerlei vragen, van WMO tot belasting. Ook organiseert Ede veel cursussen voor gepensioneerden, waaronder computercursussen. Dit gebeurt via de sociale kaart.

Een seniorvriendelijke gemeente Westland:

Faciliteert voorzieningen voor het aanleren en onderhouden van digitale vaardigheden en benut hierbij de kennis en activiteiten van de seniorenorganisaties zelf,

Geeft (digi-)hulp achter de voordeur of dichtbij huis, al dan niet via seniorenorganisaties,

Zorgt voor dienstverlening en informatie die voor iedereen toegankelijk zijn. Naast online contact is ook schriftelijk of telefonisch contact mogelijk, zonder daarvoor extra te hoeven betalen

Speerpunt 9

Aandacht voor zingeving

Veel ouderen willen zich nuttig maken voor anderen.

Bij het ouder worden blijkt de kwaliteit van het leven essentieel.

Ouderen willen van betekenis blijven, gezien worden en hun lief en leed delen met anderen. Deze zaken helpen bij het voorkómen van eenzaamheid.

Spreek daarom senioren aan op hun kracht, ook als het gaat over zorg of verlies. Veel ouderen willen zich nuttig maken voor anderen. Dit moet mogelijk zijn en blijven, bijvoorbeeld als vrijwilliger.

Bij zorg en ondersteuning aan senioren is waardering nodig voor het persoonlijke levensverhaal en de opgedane levenswijsheid. Ook respect voor de eigen taal (of dialect) en cultuur is essentieel op latere leeftijd. Wanneer u zich in senioren verplaatst, blijkt er meer mogelijk te zijn dan u misschien denkt.

Een seniorvriendelijke gemeente Westland:

Ziet en erkent mantelzorgers en geeft mantelzorgers recht op praktische en financiële ondersteuning, zoals gratis parkeren of huishoudelijke hulp voor de mantelzorger tegen gereduceerd tarief,

Creëert in de post-coronatijd een aantrekkelijk vrijwilligersklimaat, met ruimte en waardering voor vrijwilligerswerk van en voor senioren,

Versterkt projecten tegen eenzaamheid,

Verdiept zich in de diversiteit van senioren en hun (culturele) achtergrond, betreft sleutelfiguren uit diverse etnische groepen bij haar beleid en faciliteert hun sociale activiteiten,

Waarborgt bij het inkopen van zorg en ondersteuning dat zorgprofessionals tijd en aandacht hebben voor levensvragen van senioren

Gaat pro-actief aan de slag samen met seniorenorganisaties inzake het organiseren van bijeenkomsten over dilemma's en vragen waarvoor ouderen zich gesteld zien.

Goede voorbeelden

De gemeente Nijmegen ondersteunt het Coil, centrum voor levensvragen. Via de Wmo is ondersteuning en geestelijke verzorging mogelijk bij levensvragen van ouderen.

Over KBO-PCOB

KBO-PCOB is met meer dan een kwart miljoen leden de grootste seniorenorganisatie van Nederland. Wij maken ons sterk voor een samenleving waarin senioren volwaardig kunnen meedoen en mensen omzien naar elkaar.

KBO-PCOB draagt bij aan een krachtige positie van senioren, zowel op landelijk als op provinciaal en gemeentelijk niveau.

Onze belangenbehartiging richt zich op vijf thema's:

- Koopkracht
- Zorg, wonen en welzijn
- Veiligheid
- Digitalisering
- Zingeving

KBO-PCOB is een vereniging voor en door leden. We hebben meer dan 800 lokale afdelingen in heel Nederland.

Daar ontmoeten mensen elkaar, ondernemen ze activiteiten en behartigen ze lokaal de belangen van senioren. Duizenden vrijwilligers zetten zich in via KBO-PCOB. Bijvoorbeeld als belastinginvuller, ouderenadviseur, veiligheidsadviseur of tabletcoach.

KBO-PCOB is het samenwerkingsverband van de twee landelijke verenigingen Unie KBO en PCOB.

Op het terrein van belangenbehartiging werken Unie KBO en PCOB zowel landelijk als lokaal al jarenlang samen. Lokale afdelingen van beide verenigingen zoeken elkaar steeds vaker op. Daarom is de ambitie uitgesproken om samen één sterke organisatie neer te zetten in het belang van alle senioren van Nederland.

Meer weten?

t 030 - 3 400 600
e info@kbo-pcob.nl
i www.kbo-pcob.nl

KBO-PCOB

t 030 - 3 400 600
e info@kbo-pcob.nl
i www.kbo-pcob.nl

